

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **P.U.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 19 stycznia 2026 r.

z urzędu

w przedmiocie wyznaczenia składu orzekającego

na podstawie art. 80 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym oraz § 80 ust. 2 Regulaminu Sądu Najwyższego w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (EKPC)

postanowił:

wyznaczyć do składu orzekającego w sprawie o sygn. akt V KO 64/25 sędziego SN J.B. oraz sędziego SN M.G., jako kolejnych z listy sędziów Izby Karnej, uwzględniając kolejność spraw w referacie sędziego referenta oraz osoby, które orzekając w sprawie spełniają warunek sądu w rozumieniu Konstytucji i Konwencji (EKPC).

UZASADNIENIE

W piśmie z dnia 14 kwietnia 2025 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego) obrońca skazanego P.U. wniósł o wznowienie postępowania kasacyjnego w sprawie o sygn. akt V KK 387/24, wskazując na fakt, że oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej nastąpiło w składzie, który skutkuje nienależytą obsadą Sądu Najwyższego (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 542 § 3 k.p.k.). W dniu 6

maja 2025 r. sędzia referent wyznaczył termin posiedzenia na dzień 22 maja 2025 r. w przedmiocie rozważenia sygnalizacji wznowienia postępowania z urzędu, w składzie trzech sędziów. W związku z treścią zarządzenia nr 14/2024 Prezesa Izby Karnej akta sprawy z zarządzeniem o wyznaczeniu składu oraz terminu posiedzenia, przedstawiono Prezesowi Izby Karnej celem określenia składu. Od dnia 12 maja 2025 r., czyli od dnia przedstawienia akt sprawy Prezesowi Izby Karnej (k. 8v), w sprawie tej Prezes Izby Karnej nie podjął żadnej czynności. Z uwagi na rażącą beczynność Prezesa Izby Karnej, sędzia referent pismem z dnia 10 grudnia 2025 r. zwrócił się o podjęcie stosownej decyzji wobec siedmiomiesięcznej beczynności w sprawie. Do dnia 15 stycznia 2026 r. żadnej czynności w zakresie wyznaczenia składu Prezes Izby Karnej nie wykonał.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rażąca beczynność Prezesa Izby Karnej w wykonywaniu swoich czynności, określonych w treści zarządzenia z dnia 8 lipca 2024 r. nr 14/2024 wymaga podjęcia czynności, które będą zmierzały do rozstrzygnięcia sprawy zainicjowanej pismem strony domagającej się wznowienia postępowania kasacyjnego (w istocie jest to sygnalizacja potrzeby wznowienia tego postępowania z urzędu). Wskazać bowiem należy, że zarządzeniem nr 14/2024 Prezes Izby Karnej określił, że w jednej kategorii spraw, tj. w sprawie sygnalizacji wznowienia postępowania z urzędu, tylko on osobiście będzie określał skład orzekający, pomimo, iż we wszystkich innych kategoriach spraw w Izbie Karnej składy są wyznaczane przez przewodniczących wydziałów z upoważnienia Prezesa Izby Karnej. Skutkiem tego zarządzenia, jak zresztą dobrze widać to w tej sprawie, jest to, że albo nic się nie dzieje i Prezes Izby Karnej nie podejmuje żadnej decyzji przez wiele miesięcy, albo też wyznacza skład orzekający tzw. mieszany (tak było np. w innej sprawie z referatu sędziego referenta – III KO 150/24), a zatem z sędzią, który ma ten sam status, co sędzia którego dotyczy sygnalizacja wznowienia z urzędu, a którego status jest objęty konsekwencjami wskazanymi w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/20 oraz orzeczeniami organów międzynarodowych tj. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE – por. np. wyroki ETPC z 22 lipca 2021 r., nr 43447/19 w sprawie Reczkowicz; z 8 listopada 2021 r., nr 49868/19

i nr 57511/19 w sprawie Dolińskiej-Ficek oraz Ozimka; z 3 lutego 2022 r., nr 1469/20 w sprawie Advance Pharma sp. z o.o.; z 15 marca 2022 r., nr 43572/18 w sprawie Grzędy; z 23 listopada 2023 r., nr 50849/21 w sprawie Wałęsy; wyroki TSUE z: 15 lipca 2021 r., C-791/19 i z 21 grudnia 2023 r., C-718/21). Istotą wydanego zarządzenia nr 14/2024 jest więc – co widać w praktyce – zablokowanie toczenia się spraw o wznowienie postępowania z urzędu, tak aby nie dochodziło do procedowania w tym przedmiocie. Prezes Izby Karnej jest bowiem świadomy, że większość sędziów z Izby Karnej nie orzeka w tzw. składach mieszanych, albowiem wydawane w takich składach orzeczenia nie mają statusu orzeczenia sądu. Skoro więc w tej sprawie istnieje rażąca bezczynność Prezesa Izby Karnej, a nie sposób jest uzyskać zatwierdzenia składu wskazanego w zarządzeniu z dnia 6 maja 2025 r., to rzeczą Sądu Najwyższego jest podjęcie takich decyzji, które będą przeciwdziałały celowej obstrukcji w tej sprawie i będą zmierzały do zapewnienia stronie prawa do rozpoznania jej sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 45 ust. 1 Konstytucji) a zatem w rozsądnym terminie (art. 6 ust. 1 EKPC). Jasne jest więc, że nie można doprowadzić do dalszej przewlekłości postępowania, a skoro dotychczasowe kroki urzędowe i procesowe nie dały rezultatu, konieczne stało się wyznaczenie składu, aby spełniony był warunek prawidłowej obsady, zgodnej z wymogami Konstytucji i EKPC.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy uznaje, że przepis art. 80 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym oraz § 80 ust. 7 Regulaminu Sądu Najwyższego nie mogą być podstawą prawną do wyznaczania składów orzekających, które rozpoznając określoną sprawę nie mogłyby wydać orzeczenia jako sąd w rozumieniu Konstytucji i EKPC. W tym zakresie zarządzenie nr 14/2024 Prezesa Izby Karnej, którym wyznacza się skład „mieszane” narusza wskazane wyżej standardy i musi zostać pominięte jako bezprawne, albowiem wydane z naruszeniem przepisu art. 80 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, interpretowanego w zgodzie z Konstytucją (art. 45 ust. 1) oraz EKPC (art. 6 ust. 1).

Podsumowując, podstawą do pominięcia takiego zarządzenia jest konieczność wykładania ustawy o Sądzie Najwyższym oraz Regulaminu Sądu Najwyższego w taki sposób, aby zapisy normatywne tych aktów prawnych były zgodne z normami Konstytucji i Konwencji. W tym układzie rzeczą Sądu Najwyższego – po

stwierdzeniu rażącej bezczynności Prezesa Izby Karnej – jest utworzenie składu w zgodzie z powyższymi standardami, przy wykorzystaniu obiektywnego mechanizmu, tj. przydziału spraw według kolejności sędziów na liście (§ 80 ust. 1 i 2 regulaminu Sądu Najwyższego). Skoro w sprawie o sygn. akt III KO 150/24 wyznaczono sędziego T.A., to w obecnej sprawie dalsze pozycje na liście sędziów Izby Karnej, których udział w składzie sądu zapewni stronie prawo do sądu w rozumieniu standardu konstytucyjnego i konwencyjnego, zajmują sędziowie: J.B. i M.G. Z tego powodu Sąd Najwyższy uzupełnia skład orzekający o tych sędziów.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak wyżej.

Jarosław Matras

[WB]

[a.ł.]